İnsanın sireti suretine yansır mı?

F. Öksüz: “İnsanın sireti suretine yansır mı?”

SİRET NEDİR?

Siret, kişinin içyapısı, ruhî özellikleri, karakteri, huyu, iç âlemi, ahlâkı, iç derinliği, gönül zenginliği, kişinin iç profili gibi manalara gelir. Cenâb-ı Allah sirete nazar eder, surete değil. Bunu şu âyet ilân ediyor: “Onların ne etleri ne de kanları Allah’a ulaşmaz; fakat O’na sadece sizin takvanız ulaşır.”1 Bediüzzaman bu âyeti “batın-ı kalb ayine-i Sameddir”2 sözüyle tefsir ediyor. Yani kalbin içi Allah’ın nazar kıldığı ayna gibidir. Kalbin içi temiz olursa insanın ameli de güzel olur, sureti de hoş olur.

Demek, insanın sireti suretine yansıyor. Siret gülerse, suret de gülüyor. İnsanın tebessümü, siretinin şükür, teslimiyet ve rıza halinde olduğunun göstergesidir. İnsan siması günahlarından da, sevaplarından da, saadetinden de, şekâvetinden de haber veriyor. Yani insanın siması ve yüzü, ruhunun aynasıdır.

Kalbin içi insanın siretidir.

KALP NEDİR?

Kalp, insanın göğüs kafesinin altında yer alan ve çam kozalağı gibi olan maddî yapı değildir. Bu maddî kalp, manevî kalbin ruh için önemini kavramamıza yarar. Beden için maddî kalp ne ise, ruh için manevî kalp de odur.

Bediüzzaman Hazretleri bunu şöyle ifade ediyor:

“Kalpten maksat, sanevberi (çam kozalağı) gibi bir et parçası değildir. Ancak, bir lâtife-i Rabbaniyedir ki, mazhar-ı hissiyatı vicdan, makes-i efkârı dimağdır. Binaenaleyh, o lâtife-i Rabbaniyeyi tazammun eden o et parçasına kalp tabirinden şöyle bir letafet çıkıyor ki, o lâtife-i Rabbaniyenin insanın maneviyatına yaptığı hizmet, cism-i sanevberinin cesede yaptığı hizmet gibidir.”3

Peygamber Efendimiz (asm) şu hadisinde maddî kalbi nazara vermişse de, manevî kalbi tarif etmiştir: “Şunu bilin ki, insan vücudunda bir et parçası vardır. O düzgün olursa bütün beden düzelir; o bozuk olursa bütün beden bozulur; azalar ona tabidir. Dikkat edin o et parçası kalptir.”4

Meyvenin içi siret, kabuğu surettir. Meyvenin içi, kabuğundan daha güzeldir.

Okyanusun mavi yüzeyi suret, derinliği sirettir.

Gönül gözü sireti de, sureti de görür; baş gözü ise sadece sureti görür.

Kur'ân siret güzelliğini "kalbin selim" (selim kalp) kelimeleriyle ifade ediyor. Selim kalp, günahlardan tövbe ile arınmış, güzel ahlâka ulaşmış sîret güzelliğidir. "O gün ki ne mal fayda verir ne oğullar! Ancak Allaha selim bir kalb ile varan başka!"5

GÜNAHLAR KALBİ PASLANDIRIR

Günahlar suret ve kabuk gibi gözükse de, kalbi kirlendiriyor, paslandırıyor, lekelendiriyor. Kalbi kör ediyor. Dolayısıyla sireti olumsuz etkiliyor. Şu âyetlerden bunu anlıyoruz: "Gözler kör olmaz; lâkin göğüsler içindeki kalpler kör olur."6 "Hayır hayır! Fakat onların kazançları kalplerinin üzerine pas bağlamıştır."7

Peygamber Efendimiz de (asm) buyuruyor ki: "Mü'min, bir günah işlediği zaman kalbinde siyah bir nokta meydana gelir. Eğer o günahı hemen terk edip tövbe ve istiğfar ederse kalbi cilâlanır, eski parlaklığına kavuşur. Günah işlemeye devam ederse, siyah noktalar gittikçe çoğalır ve neticede kalbini büsbütün kaplar."8

Bu âyetleri ve hadisi Bediüzzaman Hazretleri şöyle tefsir ediyor: "Bizleri, günahlardan gelen yaralar ve yaralardan hâsıl olan vesveseler, şüpheler-neûzu billâh-mahall-i iman olan bâtın-ı kalbe ilişip imanı zedeler… Evet, günah kalbe işleyip, siyahlandıra siyahlandıra, tâ nur-u imanı çıkarıncaya kadar katılaştırıyor. Herbir günah içinde küfre gidecek bir yol var. O günah, istiğfarla çabuk imha edilmezse, kurt değil, belki küçük bir mânevî yılan olarak kalbi ısırıyor."9

Anlaşılıyor ki siretin güzelliği kalbin cilâsı ile mümkündür. Kalbin cilâsı da tövbe ile ve Allah'ı zikretmekle mümkündür.

"Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur."10

Dipnotlar:
1- Hac Sûresi: 37.
2- Sözler, s. 584.
3- İşaratü'l-İ'caz, s. 78.
4- Buhari, İman, 39.
5- Şuâra Sûresi, 88, 89.
6- Hac Sûresi: 46.
7- Müaffifin, 14.
8- Tirmizî, Tefsîr, 83. 9- Lem'alar. s. 15. 10- Ra'd Sûresi: 28.